

การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
ในกิจกรรมโครงการของนักเรียนระดับประถมศึกษา

นางสาวนันทกาญจน์ ชินประห์ษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0298-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DEVELOPMENT OF DATA COLLECTION TECHNIQUES AND INSTRUMENT
FOR ASSESSING SELF-DIRECTED LEARNING IN PROJECT ACTIVITIES
OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS

Miss Nuntakarn Chinprahut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0298-1

นันทกาญจน์ ชินประหารัฐ : การพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการของนักเรียนระดับประถมศึกษา. (A DEVELOPMENT OF DATA COLLECTION TECHNIQUES AND INSTRUMENT FOR ASSESSING SELF-DIRECTED LEARNING IN PROJECT ACTIVITIES OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 195 หน้า. ISBN 974-17-0298-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบโครงสร้าง และพัฒนาเทคนิคและเครื่องมือรวบรวมเก็บข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 รวมทั้งศึกษาคคุณภาพของเทคนิคและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการตรวจสอบในเรื่องความครอบคลุมและเหมาะสมความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และความเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 จำนวน 417 คน และครูผู้สอนกิจกรรมโครงการในโรงเรียน 11 แห่ง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน 2) แบบสอบถามครูเกี่ยวกับการใช้สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทันในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรอบโครงสร้างการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) วิเคราะห์ความต้องการ 2) กำหนดจุดมุ่งหมาย 3) ออกแบบแผนการเรียนรู้ 4) ปฏิบัติการเรียนรู้ 5) ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง 6) ปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ 7) ชื่นชมในผลงาน
2. เทคนิคและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการที่พัฒนาขึ้น คือ แบบบันทึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ คือ "สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน"
3. เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสาระครอบคลุมตามกรอบโครงสร้างการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ และมีความเหมาะสมในการใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6
4. ครูและนักเรียนมีความเห็นว่ามีความเป็นไปได้ในการนำ "สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน" ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ
5. ครูมีความเห็นว่าข้อมูลจากการบันทึกการเรียนรู้ใน "สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน" ของนักเรียน ช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ และนักเรียนมีความเห็นว่าการบันทึกการเรียนรู้ใน "สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทัน" ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
6. ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อสมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันทันในระดับมาก

ภาควิชา..... ศึกษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... นันทกาญจน์ ชินประหารัฐ
 สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2544.....

4183714327 : MAJOR EDUCATION RESEARCH

KEY WORD: SELF-DIRECTED LEARNING / PROJECT ACTIVITIES / DATA COLLECTION TECHNIQUE / INSTRUMENT

NUNTAKARN CHINPRAHUT : A DEVELOPMENT OF DATA COLLECTION TECHNIQUES AND INSTRUMENT FOR ASSESSING SELF-DIRECTED LEARNING IN PROJECT ACTIVITIES OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUWATANA SUWANKETNIKOM, Ph.D. 195 pp. ISBN 974-17-0298-1

The purposes of this research were to study a conceptual framework and develop a data collection technique and an instrument for assessing self-directed learning in project activities for elementary school students grade 5-6. The quality of the technique and the instrument covered coverage, feasibility and suitability of the data collection technique for assisting a teacher in assessment of students' self-directed learning. The subjects were 417 grade 5-6 students from 11 schools. The research instruments were 1) "My learning log" 2) a teacher questionnaire and 3) a student questionnaire

The results of the study were as follow

- 1) The conceptual framework for assessing a self-directed learning in project activities covered of 7 steps i.e. diagnose needs, define objectives, design a learning plan, conduct the learning, evaluation by oneself, improvement and appreciation the outcome.
- 2) The developed data collection technique was the journal writing and the instrument for assessing self-directed learning in project activities was "My learning log"
- 3) The developed instrument covered conceptual frameworks for assessing self-directed learning in project activities and was suitable for grade 5-6 student.
- 4) The teachers and the students accepted that the instrument was feasible and suitable for assessing self-directed learning in project activities.
- 5) The teachers accepted that the developed instrument "My learning log" was useful in assisting them to collect data for assessing self-directed learning in project activities.
- 6) The teachers and the students appreciated the use of "My learning log" in assessing self-directed learning in project activities.

Department..... Education Research..... Student's signature นิพนธ์มาลี ชัยพรหม

Field of Study..... Education Research..... Advisor's signature สุวาทนา สุวานะเทศนิคม

Academic 2001.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาและคำชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์อย่างดียิ่ง อาจารย์ให้ความเมตตา ให้กำลังใจและดูแลช่วยเหลือด้วยความห่วงใยตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ ได้พัฒนาการคิด และได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ในการนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดา ภูเกียรติ ที่ให้ความรู้ในเรื่องการเรียนการสอนกิจกรรมโครงงาน และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้กับผู้วิจัยในการตรวจสอบเครื่องมือ และขอกราบขอบพระคุณคณะครู อาจารย์ และนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณน้ำเสวี สุภิสงห์ และครอบครัว ที่ให้ที่พักอาศัยและความสะดวกแก่ผู้วิจัยระหว่างการเก็บข้อมูลในจังหวัดสิงห์บุรี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา - มารดา และญาติพี่น้อง ที่ให้ความรักความห่วงใย เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อน พี่ และน้อง ๆ นิสิตภาควิจัยการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

นันทกาญจน์ ชินประหัสส์

ผู้วิจัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	11
กิจกรรมการเรียนรู้การสอนโครงงาน	30
เทคนิคการจัดเก็บข้อมูล.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46

3 วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาเอกสาร และศึกษาดูงาน เพื่อสร้างความเข้าใจ.....	52
สร้างกรอบโครงสร้างและเครื่องมือในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	54
ตรวจสอบและปรับปรุงกรอบโครงสร้างและเครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง....	56
กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	58
ทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มเป้าหมาย.....	77

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	83
ตอนที่ 2 ผลการใช้สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน	86
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับความครอบคลุมและ ความเหมาะสมในการใช้สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉัน	96
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำ สมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวัด การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	101
ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของนักเรียนและครูเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ใน การนำสมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน การวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ	103
ตอนที่ 6 ความพึงพอใจของนักเรียนและครูต่อสมุดบันทึกการเรียนรู้.....	106
 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะ	116
 รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	125
ภาคผนวก ข	142
ภาคผนวก ค	160
ภาคผนวก ง.....	176
ภาคผนวก จ	183
ภาคผนวก ฉ	188
ภาคผนวก ช	190
ประวัติผู้เขียน.....	195

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1	สรุปลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักการศึกษาแต่ละท่าน.....23
2.2	ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอน29
3.1	เปรียบเทียบการพัฒนาของส่วนประกอบต่าง ๆ ในสมุดบันทึกการเรียนรู้ฉบับร่างที่ 1 ฉบับร่างที่ 2 และฉบับที่นำไปทดลองใช้จริง.....59
3.2	เกณฑ์การให้คะแนนสมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉัน.....69
3.3	สรุปขั้นตอนการสร้างกรอบโครงสร้างและเครื่องมือในการวัดการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง74
4.1	จำนวน และร้อยละ ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะภูมิหลัง84
4.2	จำนวน และร้อยละ ของครูในกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะภูมิหลัง85
4.3	สถิติพื้นฐานจากการทดลองใช้เครื่องมือวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....86
4.4	การแจกแจงความถี่ของคะแนนรวมทั้งฉบับ87
4.5	จำนวน และร้อยละ ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามของประเภท โครงการที่ทำ88
4.6	ค่าของคะแนนการทำกิจกรรมโครงการในแต่ละขั้นตอนและโดยรวมของกลุ่ม ตัวอย่างนักเรียน.....89
4.7	เปรียบเทียบคะแนนการทำกิจกรรมโครงการในขั้นตอนต่าง ๆ กับโครงการประเภท ต่าง ๆ.....90
4.8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนในขั้นตอนต่าง ๆ รายคู่ตามโครงการประเภทต่าง ๆ...92
4.9	ค่าของคะแนนลักษณะนิสัยการทำงานและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง นักเรียน.....93
4.10	เปรียบเทียบคะแนนขั้นตอนการให้คะแนนลักษณะนิสัยการทำงานและความคิด สร้างสรรค์.....94
4.11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนในขั้นตอนการให้คะแนนลักษณะนิสัยการทำงานและ ความคิดสร้างสรรค์ขั้นตอนต่าง ๆ รายคู่ตามโครงการประเภทต่าง ๆ.....95
4.12	ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมของสมุดบันทึกการเรียนรู้ของฉันใน ด้านต่าง ๆ96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13	97
4.14	98
4.15	99
4.16	100
4.17	101
4.18	102
4.19	103
4.20	104
4.21	105
4.22	106

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model	14
3.1 กรอบโครงสร้างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในกิจกรรมโครงการ	55
4.1 การแจกแจงความถี่ของคะแนนแบบวัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากกิจกรรม โครงการ.....	88